
PLATFORMA TRI SLOBODE

SLOBODA UDRUŽIVANJA
SLOBODA OKUPLJANJA
SLOBODA IZRAŽAVANJA

Tri slobode pod lupom

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji tokom vanrednog stanja

23-27. april 2020. godine

Sloboda udruživanja, okupljanja i izražavanja

1. Osnovno javno tužilaštvo u Novom Sadu [odbacilo je krivičnu prijavu protiv novinarkе Ane Lalić](#) koja je uhapšena zbog objavljivanja teksta koji govori o teškom stanju Kliničkog centra Vojvodine i nedovoljnoj zaštitnoj opremi za zaposlene koji imaju kontakt sa zaraženim pacijentima. Pre nego što je odluka doneta, novinarka Lalić je rekla da će u slučaju vođenja krivičnog postupka protiv nje kao svedoke pozvati ministra zdravlja Zlatibora Lončara i epidemiloga [Predraga Kona](#) koji je prethodno javno priznao da na početku nije bilo dovoljno zaštitne opreme, ali da to nisu objavljivali kako ne bi uznemiravali javnost. [Nezavisno udruženje novinara Vojvodine](#) je pre odluke o odbacivanju krivične prijave uputilo takav zahtev Tužilaštvu, naglašavajući da nastavak apsurdnog postupka protiv novinarkе predstavlja direktan atak i na same građane, odnosno na njihovo pravo da budu informisani.

2. Kulturni dnevnik Radio televizije Srbije odbio je da objavi intervju sa profesorom i bivšim ambasadorom Srbije u Velikoj Britaniji [Vladetom Jankovićem](#) zbog odgovora koji se ticao konferencija za medije Kriznog štaba za borbu protiv korona virusa, kao i medijskih nastupa predsednika Aleksandra Vučića. Prema pisanju portala Cenzolovka, razlog cenzure je u odgovoru u kojem profesor Janković ističe kako ga uznemiravaju konferencije za medije Kriznog štaba jer mu deluje da neki lekari potpadaju pod pritisak političkih faktora. Takođe navodi da posebnu uznemirenost kod njega stvaraju nastupi predsednika Vučića koje opisuje kao „nastupe na ivici uravnoteženosti“. Ovakvi primeri cenzure su apsolutno neprihvatljivi, a pominjanje ličnih karakteristika predsednika države ne smeju biti opravdanje za takav postupak, tim pre što sama funkcija predsednika za sobom povlači i veću izloženost kritikama javnosti.

3. Glavni urednik pro-vladihog tabloida „Informer“ [Dragan Vučićević](#) nastavio je sa seksističkim komentarima i proganjanjem novinarkе televizije „N1“ Žakline Tatalović. Ovog puta je otišao korak dalje u svojoj bezobzirnosti i na društvenu mrežu Tviter postavio fotografiju dela tela koja je tajno uslikana tokom konferencije za medije Kriznog štaba za borbu protiv korona virusa. [Poverenica za zaštitu ravnopravnosti Brankica Janković](#) pozvala je novinarku Žaklinu Tatalović da podnese pritužbu toj instituciji, ocenivši da ovakvi napadi predstavljaju seksizam koji je nedopustiv u javnoj komunikaciji. Njenom apelu pridružile su se i novinarkе okupljene u grupi [„Novinarke protiv nasilja“](#) ukazujući na ustaljeni obrazac omalovažavanja žena od strane Vučićevića javnim ismevanjem njihovog fizičkog izgleda.

U svom saopštenju ističu solidarnost sa svim ženama koje trpe takve oblike nasilja i ističu spremnost da im pruže svaku vrstu podrške.

4. Dnevni list „Kurir“ optužio je člana Komisije za žalbe Saveta za štampu [Zlatka Čobovića](#) da je u sprezi sa vlasnicima televizije „N1“ kao i da njegov angažman u tom telu predstavlja sukob interesa, imajući u vidu da je on istovremeno član Nezavisnog udruženja novinara Srbije. Čobović se našao na udaru ovog tabloida zbog toga što je Savetu za štampu podneo pet žalbi protiv „Kurira“, pre svega zbog njihovih napada i uvreda na račun novinarku Ane Lalić. Podsećamo, ovaj list je u više tekstova optuživao novinarku za [neodgovorno postupanje](#) i iznošenje [lažnih vesti](#), a prethodnih nedelja na njihovoj meti su bili i novinari televizije „N1“. Na ovaj način nastavljena je praksa medijskog isleđivanja neistomišljenika, s tim što je u konkretnom slučaju meta napada postao čovek koji je nadležnim institucijama ukazao na neprofesionalno postupanje ovog lista, kao i na kršenje odredaba Kodeksa novinara Srbije.

Ostale slobode

Tokom vanrednog stanja Građanske inicijative će izveštavati i o kršenjima ostalih ljudskih prava.

1. Institut za istraživanje korupcije „Kareja“ uputio je zahtev Vladi Republike Srbije da preispita sve odluke državne uprave, javnih i državnih preduzeća i ustanova koje su donete u toku trajanja vanrednog stanja. U svom saopštenju ističu bojazan da vanredno stanje pruža priliku da se pod okriljem opasnosti sa kojom se suočavamo izvrše brojne zloupotrebe. Ovu inicijativu podržala je i „Građanska akcija Pančevo“ i uputila poziv i drugim udruženjima građana i organizacijama civilnog društva sa teritorije Grada Pančeva da je podrže.

Kad je reč o preispitivanju mera, predsednica Narodne Skupštine Maja Gojković zakazala je [prvu sednicu Skupštine od uvođenja vanrednog stanja](#), a na njenom drnevnom redu će se naći predlozi za potvrđivanje odluke o vanrednom stanju kao i merama koje su u tom periodu donete. Povodom ove sednice otvorila su se brojna pitanja, poput onog zbog čega Skupština nije i ranije zasedala i tako obavila svoju kontrolnu ulogu i preispitala sve mere koje imaju posledice na stanje ljudskih prava, o čemu je govorio i izvršni direktor Fonda za otvoreno društvo [Milan Antonijević](#).

2. [Toplički centar za demokratiju i ljudska prava iz Prokuplja](#) zatražio je od Vlade Republike Srbije da javno saopšti koliko novca je potrošeno na kupovinu medicinske i druge prateće opreme u cilju suzbijanja pandemije korona virusa. Predsednik Upravnog odbora ove organizacije, Dragan Dobrašinović, podseća da vlast tvrdi kako je za ove namene utrošila stotine miliona evra i kako je u toku trajanja epidemije nabavljena enormna količina opreme, ali da je sve to urađeno na potpuno netransparentan način. Ukazujemo da je Grupa država protiv korupcije (GRECO) upozorila da pandemija može predstavljati rizik za povećanje obima korupcije, imajući u vidu pojednostavljenje procesa javnih nabavki i realnu preopterećenost sistema.

3. [Radnici niške fabrike „Šinvon“](#) koja pripada korporaciji Jura tvrde da je prilikom dva vanredna nadzora koje je sprovedla inspekcija rada utvrđeno da je u fabrici bilo prisutno četiri puta više radnika nego što je dozvoljeno. Prvom kontrolom je utvrđen četvorostruko veći broj zaposlenih na radnom mestu, a prilikom [ponovljene kontrole](#) radnici su, prema tvrdnjama njihovih kolega, bili sakriveni u toaletima i na protivpožarnom stepeništu. Inspekcija rada potvrdila je da je obavila kontrolu, ali je

redakciju Južnih vesti u svom odgovoru uputila na nadležno ministarstvo kako bi dobili više informacija. U Ministarstvu za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja negiraju da je inspekcija utvrdila propuste u radi te fabrike, što nije u skladu sa svedočenjima zaposlenih. Ovakvi primeri ukazuju na posebno težak položaj radnika u vreme pandemije korona virusa, kao i na nedogovorani odnos poslodavaca, ali pre svega na nemoć nadležnih organa da osiguraju puno poštovanje utvrđenih mera i poštovanje prava radnika.

4. Konstantna zatvorenost, uz poneki izuzetak na osnovu pisane dozvole, dodatno je otežala položaj oko [9000 migranata, izbeglica i tražilaca azila](#) koji su smešteni u prihvatnim centrima širom Srbije. Takva atmosfera doprinosi rastu tenzija koje rezultiraju učestalim incidentima, a u nekim slučajevima i fizičkim obračunima [među šticionicima](#) ili [između šticionika i pripadnika obezbeđenja](#). Podsećamo da je inicijativa za ekonomska i socijalna prava A11 podnela inicijativu za ocenu ustavnosti člana 3 Uredbe o merama za vreme vanrednog stanja, koja predviđa zabranu kretanja migranata, izbeglica i azilanata. Ističu da je ovakvom odredbom izvršeno ne samo protivpravno lišenje slobode, već da im je onemogućeno pravo na pravni lek i na pravnog zastupnika. S druge strane, zaštitnik građana Zoran Pašalić ističe da je pokrenut postupak kontrole i traženo je dostavljanje informacija u vezi sa incidentom u Centru za azil u Krnjači. Iz te institucije, u saradnji sa Nacionalnim preventivnim mehanizmom nadležnim institucijama ponovo je ukazano na apsolutnu zabranu mučenja i nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja.

5. [Inicijativa za ekonomska i socijalna prava A11](#) obavestila je javnost da je javno preduzeće „Beogradski vodovod“ dostavilo cisterne sa pijaćom vodom neformalnom naselju „Čukarička šuma“ čime su značajno poboljšani uslovi za život građana tog naselja. Podsećamo [Evropski sud za ljudska prava](#) je pokrenuo postupak protiv Republike Srbije zbog opasnosti od povrede prava na život i zabrane nečovečnog i ponižavajućeg postupanja prema Romima koji žive u tom neformalnom naselju, ali je naknadno [odustao od izricanja mera](#) i uputilo predstavnike Inicijative A11 da se ponovo obrate lokalnim vlastima. Iz te inicijative napominju da su se sastali i sa Zaštitnikom građana povodom rešavanja urgentnih pitanja u vezi sa položajem građana koji žive u neformalnim naseljima, Romima, migrantima i azilantima. Kako bi se društvo efikasno izborilo sa pandemijom virusa, neophodno je posvetiti posebnu pažnju na poboljšanje uslova za život najranjivijih društvenih grupa.

6. [Članovi porodice preminulog Milomira Milivojevića](#), radnika namenske industrije „Milan Blagojević“ u Lučanima, bili su neosnovano uzmeniravani i optuživani od strane policijskih službenika da su prekršili naredbu o zabrani kretanja, iako su imali uredne dozvole za kretanje u vreme „policijskog časa“. Nakon neprijatnog razgovora sa pripadnicom policije Marijom Pantelić protiv sestre poginulog radnika, Mirjane Milivojević pokrenut je prekrašajni postupak, ali je ona ubrzo oslobođena optužbi. Podsećamo da je porodica Milivojević bila žrtva [organizovane kampanje](#) koju je protiv njih vodio optuženi direktor namenske industrije Radoš Milovanović, a indikativno deluje podatak da se nedugo nakon ovog incidenta na lokalnim portalima pojavio komentar u kome se tvrdi kako porodica Milivojević krši propise i pretili pripadnicima ministarstva unutrašnjih poslova. Neprihvatljivo je što i nakon više godina ne samo da nije rasvetljen slučaj pogibije Milomira Milivojevića, već su nastavljeni besprizorni napadi i pritisci na sve članove porodice Milivojević iz razloga što ne žele da odustanu od utvrđivanja istine o njegovom stradanju.